

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.295/2019/10.szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Szűcs Péter ügyvéd által képviselt **I.rendű felperes neve (címe)** szám alatti lakos I. rendű, **II.rendű felperes neve (címe)** szám alatti lakos II. rendű, **III.rendű felperes neve (címe)** szám alatti lakos III. rendű és **IV.rendű felperes neve (címe)** szám alatti lakos IV. rendű felpereseknek - a dr. Izsák Péter ügyvéd által képviselt **alperes neve (címe)** szám alatti székhelyű alperes ellen kártérítés iránt indított perében - amely perbe az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott a dr. Hofszang Katalin ügyvéd által képviselt **I.rendű alperesi beavatkozó (címe)** szám alatti székhelyű I. rendű és a dr. Jakab Tamás ügyvéd által képviselt **II.rendű alperesi beavatkozó (címe)** szám alatti székhelyű II. rendű beavatkozó - a Szegedi Törvényszék 2019. április 12. napján kelt 7.P.21.246/2016/127. számú ítélete ellen a felperesek részéről 129. az alperes és az I. rendű alperesi beavatkozó részéről 128. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit **részben megváltoztatja** és az alábbiak szerint újraszövegezi:

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű felperesnek 8 000 000 (nyolcmillió) Ft-ot, a II. rendű felperesnek 2 000 000 (kettőmillió) Ft-ot, a III. rendű felperesnek 3 000 000 (hárommillió) Ft-ot, a IV. rendű felperesnek 1 000 000 (egymillió) Ft-ot, valamint a fenti összegek után 2010. április 17. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot.

Kötelezi továbbá az alperest, hogy ugyanezen határidő alatt fizessen meg az I. és a II. rendű felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 9 743 895 (kilencmillió-hétszáznegyvenháromezer-nyolcszázkilencvenöt) Ft-ot, valamint ezen összegből 1 700 000 (egymillió-hétszázézer) Ft után 2014. augusztus 24. napjától, 5 879 895 (ötmillió-nyolcszázhetvenkilencezer-nyolcszázkilencvenöt) Ft után 2014. szeptember 2. napjától, 714 000 (hétszáztizennégyezer) Ft után 2016. július 6. napjától, 900 000 (kilencszázézer) Ft után 2012. március 11. napjától, 350 000 (háromszázötvenezer) Ft után 2016. február 26. napjától és 200 000 (kettőszázézer) Ft után 2010. március 15. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, és 2019. január 1.

napjától véghatáridő nélkül minden hónap 15. napjáig előre esedékesen havi 64 000 (hatvannégyezer) Ft járadékot.

Kötelezi továbbá az alperest, 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű felperesnek további 4 962 639 (négymillió-kilencszázhatvankettőezer-hatszázharminckilenc) Ft-ot, valamint ezen összegből 4 083.639 (négymillió-nyolcvanháromezer-hatszázharminckilenc) Ft után 2016. május 22. napjától, 879 000 (nyolcszázhetvenkilencezer) Ft után pedig 2014. szeptember 2. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, és 2019. január 1. napjától kezdődően véghatáridő nélkül minden hónap 15. napjáig esedékesen havi 71 780 (hetvenegyezer-hétszáznyolcvan) Ft járadékot.

Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasítja.

Kötelezi az alperest és a II. rendű alperesi beavatkozót, hogy 15 nap alatt mint egyetemleges kötelezettek fizessenek meg az I. rendű felperesnek 1 173 480 (egymillió-százhetvenháromezer-négyezer-nyolcvan), a III. rendű felperesnek 254 000 (kettőszázötvennégyezer) Ft elsőfokú perköltséget. Kötelezi a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek valamint az I. és II. rendű alperesi beavatkozónak személyenként 271 000 (kettőszázhetvenegyezer) - 271 000 (kettőszázhetvenegyezer) Ft elsőfokú perköltséget.

Kötelezi a IV. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek, valamint az I. és II. rendű alperesi beavatkozónak személyenként 200 000 (kettőszázezer) - 200 000 (kettőszázezer) Ft elsőfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, fizessen meg a Szegedi Törvényszék Gazdasági Hivatala külön felhívása szerint 169 595 (egyszázhatvankilencezer-ötszázkilencvenöt) Ft állam által előlegezett költséget, míg az ezt meghaladóan az állam által előlegezett 183 729 (egyszáznyolcvanháromezer-hétszázhuszonkilenc) Ft költség az állam terhén marad.

A feljegyzett 1 500 000 (egymillió-ötszázezer) Ft elsőfokú- és 96 000 (kilencvenhatezer) Ft fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy 170 000 (egyszázhetvenezer) Ft, a II. rendű felperest, hogy 174 000 (egyszázhetvennégyezer) Ft, a IV. rendű felperest pedig, hogy 37 500 (harminchétezer-ötszáz) Ft másodfokú perköltséget fizessen meg 15 napon belül az alperes és I. rendű alperesi beavatkozó mint egyetemleges jogosultak javára.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a III. rendű felperesnek 50 000 (ötvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

A feljegyzett 2 500 000 (kettőmillió-ötszázezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

INDOKOLÁS

Az I. és a II. rendű felperesek házastársak, a III. és a IV. rendű felperesek a 2001-ben és 1992-ben született gyermekeik. Az I. rendű felperes 2009. szeptember 20-án felkereste a **(cég 1)**-nél magánorvosi tevékenységet folytató **(orvos neve)** szülész-nőgyógyász szakorvost, aki 8 hetes terhességet diagnosztizált nála. Ezután az I. r. felperes havi rendszerességgel jelentkezett a **(cég 1)**-nél, továbbá ezzel párhuzamosan terhesgondozáson vett részt az I. rendű beavatkozónál, aki az alperessel kötött szerződés alapján ellátta a társadalombiztosítás keretében igénybe vehető terhesgondozás-járóbeteg szakrendelést.

2010. április 17-én pszichomotoros fejlődésbeli elmaradással és „Down-szindrómával” megszületett az I. és a II. rendű felperesek harmadik gyermeke, **(gyermek neve)**. A gyermeknél fennálló genetikai ártalom nem gyógyítható, az azzal összefüggő tünetek további fejlesztéssel eshetőlegesen javíthatók, jelentős állapotjavulás azonban nem várható. A gyermek teljes körű ápolásra, gondozásra szorul, folyamatos szülői felügyeletet igényel, szobatisztasága nem alakult ki, csak pépes illetve részben pépes ételt fogyaszt. A személyes higiénia terén teljes körű ellátásra van szüksége, egyensúlyérzéke bizonytalanabb, ami szintén fokozott, folyamatos felügyeletet tesz szükségessé. Önállóan öltözködni nem képes, szobatisztaságának hiánya a háztartási munkák egy része tekintetében többlettevékenységet tesz szükségessé. A mozgásfejlődésbeli elmaradás, valamint a viselkedési problémák akadályozzák a tömegközlekedési eszközök biztonságos igénybevételét a gyermekkel, ezért csak személygépkocsival szállítható. A betegségével összefüggésben felmerülő többlet háztartási munka - az ételkészítés kivételével - általában nem különíthető el élesen a többi családtag tekintetében végzett háztartási munkától.

2011. január 7. és 2013. december 18. között heti két alkalommal a gyermek Dévény tornán (DSGM terápia) vett részt, egy alkalom díja 3000 Ft volt. Egyéb gyógypedagógiai fejlesztés keretei között 2011. január 10. és 2015. december 10. közötti időszakban hetente két alkalommal kezelték, alkalmanként 3500 Ft-os költség mellett.

A gyermek genetikai ártalommal való születése a szülőket sokkhatásként érte, ennek feldolgozása a II. rendű felperes számára volt könnyebb, míg az I. rendű felperes pszichés állapotában egyértelműen tartós, depresszív irányú változást eredményezett. A gyermekek közül a III. rendű felperest érintette közvetlenebbül testvére állapota, azonban valamennyi felperes életvitelében, személyiségében jelentős változást okozott a gyermek egészségkárosodottan történő megszületése. **(Gyermek neve)** állandó gondozásigénye és önellátásra képtelensége a család életét teljesen megváltoztatta, szabadidős tevékenységüket, szociális kapcsolataikat jelentősen korlátozta. Az I. rendű felperes munkavállalása lehetetlenné vált, a II. rendű külföldi munkavégzése állandósult. A III. és IV. rendű felperesek családon belüli szerepe testvérük egészségkárosodása révén megváltozott, az ápolásában való részvétel, a házimunka elvégzése, ügyintézés terhén nagyobb terhelést kapnak, mint a hasonló korú gyerekek.

2011. október 13-án a szülőknek **(gyermek 2 neve)** nevű gyermekük született.

(Gyermek neve) születése előtt a szülők tulajdonát képezte egy családi házas ingatlan, amelyet értékesítettek, a vételárból két külön lakást vásároltak, amelyek közül az I. rendű felperes a beteg gyermekekkel az **(utca 1)** utcai lakásban élt, míg a II. rendű felperes többnyire az **(utca 2)** utcai lakásban tartózkodott. Az I. és a II. rendű felperesek 2014-ben az **(utca 1)** és **(utca 2)** utcai ingatlanokat eladták, és két másik lakást vásároltak: egyet az **(utca 3)** utcában, amelybe a II. rendű felperes költözött be, és amelyben azóta is életvitelszerűen lakik, egy másikat pedig a **(utca 4)-ben**, ahová az I. rendű felperes költözött a III. rendű felperessel valamint a két legkisebb gyermekkel, akikkel 2018-ban **(város 1)**-re költözött.

Az I. rendű felperes 2006. április 3-tól 2018. november 30-ig a **(cég 2)**-nél állt alkalmazásban, munkaviszonya ezt követően megszűnt, napjait jelentős részben **(gyermek neve)** nevelése,

gondozása tölti ki. Segítséget a hétköznapi délelőtti jelentenek számára, amikor a gyermek speciális iskolában tartózkodik.

A II. és a IV. rendű felperesek a **(cég 3)** tagjai, a II. rendű annak ügyvezetője.

A II. rendű felperes buszvezetőként dolgozik, **(gyermek neve)** születése előtt, és nagyjából azóta is külföldön tartózkodik munkavégzés céljából, havonta néhány napot tölt Magyarországon.

A IV. rendű felperes **(gyermek neve)** születését követően előbb a **(utca 2)** utcai lakásba, később **(város 2)**-re költözött.

A II. rendű felperes édesapja **(gyermek neve)** születése előtt, majd azt követően is támogatta anyagilag a felpereseket, a gyermek számára szükséges dolgok megvásárlása céljából, valamint a gyógykezelésével, gondozásával összefüggésben felmerült kiadásokra tekintettel különböző nagyságrendű összegeket adott át a szülőknek. Az átadott pénz egy része kölcsön volt, annak visszafizetését azonban a felek nem dokumentálták.

Az illetékes kormányhivatal járási hivatala a 2010. augusztus 18-tól 2014. augusztus 17-ig, majd a 2014. szeptember 5-től 2018. december 20-ig terjedő időszakra megállapította a gyermek közgyógyellátásra jogosultságát, amely alapján az I. és a II. rendű felperesek évente 6000 Ft támogatást vettek igénybe. A **(város 3)**-i Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézmény Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a családsegítés keretében biztosítja a szociális és mentálhigiénés tanácsadást, e szolgáltatást azonban a szülők nem vették igénybe.

A felperesek módosított keresetükben az I. és a II. rendű felperesek részére személyenként 8 000 000-8 000 000 Ft, a III. és a IV. rendű felpereseknek 4 000 000-4 000 000 Ft nemvagyonai kártérítés megfizetésére kérték kötelezni az alperest arra hivatkozva, hogy az I. rendű felperes terhességének során nem nyújtottak a részére teljes körű, egyéniesített tájékoztatást, és nem utalták be genetikai tanácsadásra, ennek következtében a szülők nem készültek fel a gyermek maradandó szellemi károsodásának lehetőségére, ezért a diagnózissal való szembesülés sokkhatásként érte őket, családi életük pedig teljes mértékben megváltozott.

Az I. és a II. rendű felperesek vagyoni kártérítési igényeiket különböző jogcímen az alábbiak szerint terjesztették elő.

I. babakelengye és előkészületekkel kapcsolatos költség	487 170 Ft és 2010. március 15-től járó kamata
II. baba- és gyermekruhák költsége	2010. április 17-től 2018. december 31-ig számítva 781 867 Ft hátralék és ennek 2014. augusztus 24. napjától járó kamata, továbbá 2019. január 1-től havi 7487 Ft járadék
III. ételmezési költség	2010. május 6-tól 2018. december 31-ig számítva 2 136 137 Ft hátralék és ennek 2014. szeptember 2-től járó kamata, valamint 2019. január 1-től havi 18 863 Ft járadék
IV. tisztálkodó- és tisztítószeres költség	2016. május 6-tól 2018. december 31-ig számítva 1 006 515 Ft hátralék és ennek 2014. szeptember 2. napjától számított kamata, valamint 2019. január 1-től havi 6124 Ft járadék

V. ápolási, gondozási többletköltség	2010. május 6-tól 2018. december 31-ig számítva 13 519 583 Ft hátralék és ennek 2014. szeptember 2-től járó kamata, valamint 2019. január 1-től havi 190 093 Ft járadék
VI. háztartási humán erőráfordítás többletköltsége	2010. május 6-tól 2018. december 31-ig számítva 3 517 674 Ft hátralék és ennek 2014. szeptember 2-től járó kamata, valamint 2019. január 1-től havi 51 420 Ft járadék
VII. játékok, fejlesztési eszközök költsége	2010. április 17-től 2018. december 31-ig számítva 704 179 Ft hátralék és ennek 2014. augusztus 24-től járó kamata, valamint 2019. január 1-től havi 6679 Ft járadék
VIII. gyógyszerek és gyógyhatású készítmények, gyógyászati segédeszközök költsége	2010. április 17-től 2018. december 31-ig számítva 385 135 Ft hátralék és 2019. január 1-től havi 3653 Ft járadék
IX. I. rendű felperes jövedelemvesztése	a 2010. április 17-től 2011. október 13-ig tartó időszakra 249 237 Ft és ennek 2011. január 14-től járó kamata, a 2013. október 13-tól 2018. december 31-ig tartó időszakra 4 083 639 Ft járadék és ennek 2016. május 22. napjától járó kamata, valamint 2019. január 1-től havi 58 925 Ft járadék
X. rehabilitációs többletköltség, (DSGM terápia költsége, gyógypedagógia fejlesztési költsége)	1 023 000 Ft és ennek 2012. március 11-től járó kamata, továbbá a 2014. január 1-től 2018. december 31-ig terjedő időszakra 1 113 000 Ft hátralék és ennek 2016. július 6-tól járó kamata, valamint 2019. január 1-től havi 28 000 Ft járadék
XI. pelenka, popsitörő és popsikrém költsége	a 2013. április 17-től 2018. december 31-ig tartó időszakra 424 061 Ft hátralék és ennek 2016. február 23-tól járó kamata, valamint 2019. január 1-től havi 6197 Ft járadék
XII. látogatás és közlekedési költség	a 2017. április 17-től 2018. december 31-ig tartó időszakra 496 488 Ft hátralék és ennek 2014. augusztus 24-től járó kamata, továbbá 2019. január 1-től havi 4407 Ft járadék

Az ápolás és gondozási többletköltség címén előterjesztett igényüket (V. pont) arra alapították, hogy a gyermek önmaga ellátására nem képes, míg összecszerűségét a KSH „gyermeknevelés, háztartási munka költsége” című kiadványában foglaltak alapján határozták meg, amely szerint egy háromgyerekes családban az egy gyermekre fordítandó nevelési-gondozási idő szükséglete napi 324 perc. A háztartási humán erő ráfordítás költsége címén előterjesztett igényük (VI. pont) körében előadták, **(gyermek neve)** gondozása több leháztartási teendőket igényel, ugyanis ruháit szobatisztaságának hiánya miatt több alkalommal kell mosni, mint egy átlagos gyermek esetében, és az ételek speciális elkészítése is pluszfeladatot jelent. Valamennyi tétel tekintetében kiemelték, a bírói gyakorlat értelmében az egészségkárosodottan született gyermek teljes nevelési költségére igényt tarthatnak. A már felmerült költségeiket tételesen megjelölték.

Az alperes és beavatkozók ellenkérelmükben kérték a kereset elutasítását. A felperesek nemvagyoni kárigényét eltúlzottnak minősítették, a vagyoni károk tekintetében pedig részletesen nyilatkoztak az egyes tételekre. Kiemelték, hogy az egyes ingóságok eredete, beszerzésének körülményei nem tisztázottak, a felperesek által becsatolt fényképfelvételek nem igazolják azt, hogy azokat maguk a felperesek vásárolták meg. Állították, egyes tételeket a felperesek többszörösen számítottak fel. A gyógyszerek és gyógyhatású készítmények körében hangsúlyozták, nem áll rendelkezésre olyan orvosi adat, amely azok alkalmazását orvosi szempontból indokolná, és a felperesek nem tettek kárenyhítési kötelezettségüknek sem eleget, mivel a közgyógyellátásra való jogosultság mellett nem kérték a gyógyszerkeret megállapítását, amelynek havi elérhető maximális összege 12 000 Ft lett volna.

A Szegedi Törvényszék a 23.P.20.308/2013. számú rész- és közbenső ítéletével az alperes kártérítési felelősségét 50 %-os mértékig megállapította azzal, hogy felelőssége csak az ún. többletköltségek tekintetében áll fenn. A Szegedi Ítéltábla a Pf.II.20.501/2014/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta és a keresetet elutasította. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Pfv.III.20.796/2015/10. számú közbenső ítéletével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletének közbenső ítéleti részét megváltoztatta és megállapította az alperes teljes kártérítési felelősségét kk. **(Gyermek neve)** egészségkárosodottan való megszületéséből a felpereseket ért károkért. Határozata indokolásában kifejtette, a felperesek nemcsak a gyermek egészségkárosodásával kapcsolatos többletköltségüket igényelhetik, hanem a gyermek gondozásával és nevelésével kapcsolatos valamennyi kiadásuk megtérítését kérhetik.

Az elsőfokú bíróság a Kúria közbenső ítéletét követően folytatott eljárásban hozott ítéletével a felperesek keresetét részben alaposnak találta mind a vagyoni, mind a nemvagyoni kártérítési igények tekintetében. Az ítélet ellen az I. és a II. rendű felperesek, valamint az alperes és az I. rendű beavatkozó terjesztettek elő fellebbezést.

Az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes részére 6 000 000 Ft, a II. rendűnek 3 000 000 Ft, a III. rendűnek 4 000 000 Ft, a IV. rendűnek 3 000 000 Ft **nemvagyoni kártérítést** állapított meg. Határozatának indokolásában rámutatott, a felpereseket a gyermek egészségkárosodottan való születésével összefüggésben köztudomású tényként elfogadhatóan nemvagyoni hátrány érte, amelynek következtében jelentősen megváltozott az életvitelük, és lelki egészségük is károsodott. A nemvagyoni kártérítés összegének meghatározásakor figyelembe vette, hogy a pszichés károsodás különböző mértékben és jelleggel érintette a felpereseket, különösen az I. rendűt viselte meg, míg a II. és a III. rendűt kevésbé érintette. Értékelte továbbá, hogy a II. rendű felperes lényegében nem él együtt gyermekével, a IV. rendű felperes pedig annak születését követően viszonylag rövid időn belül elköltözött a közös háztartásból.

A felperes fellebbezésében az I. rendű felperes javára megítélt nemvagyoni kártérítés összegét 8 000 000 Ft-ra, a II. rendűét 7 000 000 Ft-ra és kamataira kérte felemelni. Fellebbezése indokaként hivatkozott a 2018. december 13-án kelt keresetpontosításában részletesen kifejtett indokokra és eseti döntéseket csatolt annak igazolására, hogy követelése megfelel a kárkori ár- és értékviszonyoknak, illetve a bírói gyakorlatnak. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság a hátrányelemek jelentős részét figyelmen kívül hagyta, és csak annak tulajdonított jelentőséget, hogy kivel él együtt a gyermek, illetve kinél milyen súlyos pszichés elváltozás következett be, a bírói gyakorlatot pedig nem vette figyelembe. Hangsúlyozta, az elsőfokú bíróság megállapításától eltérően az I. és a II. rendű felperesek életközösségben, alapvetően egy háztartásban élnek függetlenül attól, hogy a II. rendű felperes alkalomszerűen más ingatlanban tölti az éjszakát.

Az alperes és az I. rendű beavatkozó (a továbbiakban egységesen: alperes) fellebbezésében a nemvagyoni kártérítés összegét az I. rendű felperes esetében 4 000 000 Ft-ra, a II. rendűét 500 000 Ft-ra, a III. rendűét 1 000 000 Ft-ra, a IV. rendűét szintén 500 000 Ft-ra kérte leszállítani. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet iratellenesen rögzítette, hogy a IV. rendű felperes az egészségkárosodott gyermek 2 éves korában költözött el, ezzel szemben erre közvetlenül **(gyermek neve)** születését követően került sor. Kiemelte, a II. rendű felperes a gyermek születését megelőzően is külföldön dolgozott, életvitelében a változást az okozta, hogy a felek egymástól elhidegültek, külön költöztek. Érvelése szerint az, hogy a felpereseknek újabb gyermeke született, amellyel többletterhet vállaltak, többletfeladatuk keletkezett, nem alapozza meg nemvagyoni kárigényüket. Utalt arra, a negyedik gyermekkel való elfoglaltság akkor is többletterhet rótt volna a családra, ha egészségesen születik. A kárenyhítési kötelezettség megsértéseként értékelte, hogy a felperesek nem vettek igénybe segítséget pszichés problémáik feldolgozása érdekében, holott erre lehetőségük lett volna.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben kiemelték, a pszichoterápia társadalmi elfogadottsága alapján nem elvárható minden embertől, hogy a családi tragédia feldolgozása kapcsán szakemberhez forduljon, ez nem jelenti a kárenyhítési kötelezettség megszegését.

A vagyoni kártérítési igények közül a **babakelengye** címén előterjesztett kereseti kérelmet az elsőfokú bíróság elutasította azzal az indokkal, hogy a felperesek nem a saját vagyonuk terhére fizették ki az e jogcímen megjelölt összeget.

Az I-II. rendű felperesek fellebbezésükben az alperes keresetük szerinti marasztalását kérték, mivel álláspontjuk szerint a kár bekövetkezése szempontjából nincs jelentősége annak, hogy milyen forrásból történt a vásárlás.

A **baba- és gyermekruha** címén előterjesztett keresetet illetően az elsőfokú bíróság azzal egyezően marasztalta az alperest, mivel a tanúk igazolták a vásárlást, a szakértő pedig a beállított összegeket reálisnak minősítette.

Az alperes fellebbezésében a marasztalás összegét leszállítani kérte 390 000 Ft-ra, a járadékot pedig havi 5000 Ft-ra. Érvelése szerint a felperesek nem igazolták, hogy a baba- és gyermekruha költségeket saját vagyonuk terhére fedezték, illetve egyes tételeket kétszeresen számoltak el. Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a gyakorlatot, amely szerint a család és a barátok ruhaneműt ajándékoznak az újszülöttnak és a kisgyermeknek.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az ítélet e rendelkezésének helybenhagyását kérték. Álláspontjuk szerint az alperesnek kellett volna pontosan megjelölnie és bizonyítania, hogy mely ruházati termékek beszerzése volt szükségtelen, illetve indokolatlan.

Az elsőfokú bíróság ítéletében az **élelmezési költség** indokoltságát ésösszességét bizonyítottanak találta, ezért e tekintetben a kereset szerint marasztalta az alperest.

Az alperes fellebbezésében a marasztalás összegét 1 050 000 Ft-ra, a járadék mértékét havi 13 000 Ft-ra kérte leszállítani. Érvelése szerint a felperesek részére ingyenesen járt volna anyatej a gyermek 3 hónapos koráig, így a tápszer költsége erre az időszakra nem illeti meg őket, ezt követően igénybe vehettek volna a tápszerre közgyógyellátást, egyes élelmiszerek költsége a gyermek állapotára figyelemmel indokolatlan, a Jana baby víz beszerzése pedig felesleges, tekintve hogy a csapvíz minősége megfelelő.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben kiemelték, az anyatejgyűjtő állomásra való eljutás a beteg gyermek ellátása mellett nem volt megoldható, a tápszert pedig a csatolt vénykiállítási adatok alapján jelentős támogatás mellett vásárolták. Előadták, az Országos Élelmezés- és

Táplálkozástudományi Intézet által meghatározott ételmisszerkosár alapján a KSH által kiszámított létminimumnak megfelelő összegekre figyelemmel határozták meg követelésüket.

A tisztálkodó és tisztítószereket illetően az elsőfokú ítélet szintén a kereset szerint marasztalta az alperest az előző két tételnél felhozott indokok alapján.

Az alperes fellebbezésében a hátralék összegét 500 000 Ft-ra, a járadékot 3000 Ft-ra kérte leszállítani az elsőfokú eljárás során kifejtett indokaira figyelemmel. Állítása szerint bizonyos tisztálkodó és tisztítószereket a felperesek többszörösen számoltak el, illetve egyes tételek (pl. az öblítő) használata indokolatlan. A hintőpor, babaolaj közgyógyellátás keretében is igénybe vehető, e körben kárenyhítési kötelezettségüknek a felperesek nem tettek eleget.

Fellebbezési ellenkérelmükben a felperesek rámutattak, az alperest terhelte volna annak bizonyítása, hogy a babaolaj és a hintőpor közgyógyellátás keretében egyáltalán hozzáférhető-e, ilyen bizonyítást azonban nem indítványozott. Hangsúlyozták, nincs szó kétszeres igényérvényesítésről, az alperes fellebbezése egyébként sem felel meg a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglaltaknak, mivel nem jelöli meg, hogy a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja.

Az elsőfokú ítélet az V. pontban eredetileg a felperesek jövedelemvesztését tüntette fel elírás folytán, amelyet azonban a 135. számú javító végzésével akként korrigált, hogy az helyesen **ápolási, gondozási többletköltség**. E jogcímen a felpereseknek 3 379 885 Ft-ot, valamint havi 47 523 Ft járadékot állapított meg. Határozata indokolásaként rámutatott, a Kúria határozata alapján a szülők a károsodottan született gyermek teljes felnevelésének költségét igényelhetik. A felperesek által e tétel kapcsán a minimálbér összege és az időszükséglet szorzataként levezett számítást teljes egészében elfogadta, helyt adott ugyanakkor az alperesi és beavatkozói kifogásnak, amely szerint a meghatározott óraszükségletnek egy gyerekre lebontva van csak helye, azaz a hátralékos összeg 1/4-ét találta megítélhetőnek mindkét felperes relációjában.

A felperesek fellebbezésükben a hátralék összegét 13 519 583 Ft-ra, míg a járadékot havi 174 406 Ft-ra kérték felemelni. Kiemelték, a statisztikai hivatal által kiadott dokumentum az alperes érvelésével szemben egy gyermek nevelésére fordított napi átlagos időmennyiséget tartalmazza, ezért nem volt helye a gyermekek számával történő arányosításnak, emellett a IV. rendű felperes **(gyermek neve)** születésekor már nagykorú volt, az ő vonatkozásában a nevelés, gondozás fogalmilag sem értelmezhető, így legfeljebb harmadolni lehetett volna a követelt összeget az alperesi logika szerint is.

Az alperes fellebbezésében a járadék összegét havi 20 000 Ft-ra kérte leszállítani. Érvelése szerint a rendelkező rész és az indokolás között 3 000 000 Ft különbség mutatkozik, emellett az I. rendű felperes jövedelemvesztését az elsőfokú bíróság a IX. pont alatt ítélte meg, ezért kétszeres értékelés lenne, ha további járadék illetné meg.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben rámutattak, nincs szó kétszeres igényérvényesítésről, mert az elsőfokú bíróság nyilvánvaló elírás folytán e tételben az ápolás és gondozás többletköltsége címen előterjesztett kártérítési igényről határozott, ami az ítélet indokolásából egyértelműen kiderül.

Háztartás, humán erő ráfordítás többletköltsége címen az elsőfokú bíróság az I. rendű felperesnek 3 517 674 Ft-ot és havi 51 420 Ft járadékot állapított meg. Határozata indokolásában rámutatott, elfogadta a felperesek elszámolását mind a napi időszükséglet, mind a minimálbér relációjában azzal, hogy ez csak az I. rendű felperes esetében merül fel, mivel a II. rendű felperes külön háztartásban él.

Az alperes fellebbezésében a marasztalás összegének leszállítását kérte a hátralék tekintetében 879 000 Ft-ra, míg a járadékot 12 855 Ft-ra. Álláspontja szerint nem életszerű, hogy **(gyermek neve)** ruhaneműit külön mossák és az sem, hogy számára külön készítenek ételt, így legfeljebb a kimutatott időkeret 1/4-e vehető figyelembe.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben kiemelték, a háztartásban felmerülő többletmunkák tényét a felperesi előadással, tanúvallomással és az elkészült igazságügyi orvosszakértői véleménnyel igazolták.

Játékok, fejlesztő eszközök címén az elsőfokú bíróság ítéletében hátralékként 500 000 Ft és kamatai, valamint havi 5000 Ft járadék megfizetésére kötelezte az alperest. Álláspontja szerint a szakértői vélemény alapján megállapítható, hogy a felperesek által beállított költségek reálisak, mennyiségük némiképp eltúlzott, pontos összeg meghatározása azonban további bizonyítástól sem várható, ezért általános kártérítésként ítéltető meg a fenti összeg.

A felperesek fellebbezésükben az ítélet részbeni megváltoztatásával az alperes keresetük szerinti marasztalását kérték. Véleményük szerint ellentmondásos az elsőfokú ítélet indokolása, mert ez egyrészt azt állapítja meg, hogy a megvásárolt eszközök pontos köre nem határozható meg, utóbb viszont azt rögzíti, hogy ezen a jogcímen az eszközök beszerzése igazolt. Kiemelték, a költségek felmerülését okiratokkal és tanúkkal igazolták, a szakértői vélemény az összecszerűséget alátámasztotta, ezért nem volt helye általános kártérítés megállapításának, hiszen a kártétel kiszámítható volt és bizonyított.

Az alperes fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint nem állapítható meg azoknak az eszközöknek a köre, amelyeket a felperesek a gyermek részére vásároltak, bizonyítási kötelezettségüknek ezért nem tettek eleget. Állították, a felperesek által megjelölt eszközök egy részét (hinta, csúszda, trambulín stb.) a gyermek - állapotára figyelemmel - nem tudja használni, több tételt pedig a felperesek többszörösen számoltak el, továbbá az elsőfokú bíróság nem adta indokát annak, hogy a felperesi követeléssel szemben miért jutott arra a következtetésekre, hogy őket 500 000 Ft kár érte.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben előadták, a kiskorú mozgáskoordinációs zavara nem jelenti azt, hogy ne tudna segítséggel csúszdázni, hintázni, trambulint használni, illetve nincs szó többszörös igényérvényesítésről, csupán arról, hogy egyes tételeket több alkalommal is meg kellett vásárolni.

Gyógyszer, táplálékkiegészítők címén az elsőfokú ítélet 300 000 Ft és kamatai, továbbá havi 3000 Ft járadék megfizetésére kötelezte az alperest általános kártérítés címén, mivel igazoltnak találta a készítmények beszerzését.

A felperesek fellebbezésükben a hátralék összegét 385 135 Ft-ra, a járadékot 3653 Ft-ra kérték felemelni. Állították, okiratokkal igazolták a gyógyszerek, eszközök beszerzését, indokoltságát, összecszerűségét, ezért nem volt helye általános kártérítés alkalmazásának.

Az alperes fellebbezésében a kereset elutasítását kérte. Véleménye szerint nem szerepel az orvosi iratokban olyan gyógyszer vagy gyógyhatású készítmény alkalmazása, amely összefüggésbe hozható lenne a Down kórral. Hangsúlyozta, a felperesek igénybe vehették volna a közgyógyellátást a beteg gyermeknek havi 12 000 Ft összegben, ezzel szemben csupán évi 6000 Ft támogatást vettek igénybe, ezzel kárenyhítési kötelezettségüknek nem tettek eleget. Kiemelte, a felperesek által csatolt kimutatás szerint a megvásárolt készítmények összesen 241 031 Ft-ba kerültek, ezzel szemben az elsőfokú bíróság 300 000 Ft összegű kártérítést állapított meg, amellyel túlterjeszkedett a kereseti kérelmen.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben kiemelték, az 1990. évi III. törvény 50/A. § (8) bekezdéséből következően az egyéni gyógyszerkeret a kérelmező krónikus betegségéhez igazodó gyógyszerek költsége lehet, az alperes pedig fellebbezésében maga ismerte el, hogy a kiskorú krónikus betegségéhez, azaz a Down szindrómához kapcsolódóan gyógyszert, gyógyhatású készítményt nem szed, ennek megfelelően jogszabályi rendelkezésnél fogva nem jogosult az egyéni gyógyszerkeretre és annak maximális havi 12 000 Ft-os összegére sem. Hangsúlyozták, az elsőfokú

bíróság nem terjeszkedett túl a kereseti kérelmen, mivel a felperesek kártérítési igénye a fellebbezésükben megjelölt 385 135 Ft, illetve a járadék 3653 Ft-os összege.

Az I. rendű felperes keresetvesztése címén az elsőfokú bíróság 4 083 639 Ft és kamatai, valamint havi 100 945 Ft járadék megfizetésére kötelezte az alperest. Határozatának indokolásában kifejtette, az I. rendű felperes munkavégzése a gyermek folyamatos ápolása és felügyelete miatt lehetetlen, az elmaradt jövedelme az általa benyújtott elszámolás szerint lett meghatározva.

Az alperes fellebbezésében a járadék összegét havi 58 925 Ft-ra kérte leszállítani a felperesek keresetmódosítására tekintettel.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az alperes jogorvoslati kérelmében foglaltakat e tétel kapcsán elismerték.

Rehabilitációs többletköltség címén az elsőfokú bíróság 714 000 Ft, valamint további 900 000 Ft és kamatai megfizetésére kötelezte az alperest. Álláspontja szerint a felperesek okirattal bizonyították a Dévény torna, illetve a gyógypedagógiai fejlesztés költségeit a megítélt összegben, az ezt meghaladó hátralék iránti követelést és a jövőre szóló járadékigényt viszont elutasította azzal, hogy ezek indokoltsága nem nyert bizonyítást.

Az alperes fellebbezésében a kereset elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy a felperesek családsegítés keretében egyéni és csoportos készségfejlesztést is igénybe vehetnének, továbbá a Dévény torna szükségessége és tényleges igénybevétele sem nyert igazolást.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben kiemelték, az egyéni és csoportos készségfejlesztés nem azonos a DSGM terápiával, sem pedig a komplex gyógypedagógiai fejlesztéssel, a DSGM terápia igénybevételének szükségessége tekintetében utaltak az igazságügyi szakértői véleményre.

Pelenka és popsitörő költségek címén az elsőfokú ítélet általános kártérítésként 300 000 Ft hátralék valamint havi 5000 Ft járadék megfizetésére kötelezte az alperest hivatkozva az orvosszakértői vélemény megállapításaira.

Az alperes fellebbezésében a kereset elutasítását kérte, mivel véleménye szerint a felperesek kárenyhítési kötelezettségüknek nem tettek eleget, ugyanis a közgyógyellátás keretében beszerezhetők volna a szükséges pelenkamennyiségek, utalt továbbá arra, hogy a felperesek jövedelme nem fedezhette az általuk megjelölt költségeket.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben e tétel tekintetében az ítélet helybenhagyását kérték. Kiemelték, a pelenkaköltségek tekintetében az igényelhető támogatást igénybe vették, keresetüket ennek megfelelően munkálták ki.

Látogatási, utazási költség címén az elsőfokú bíróság hátralékként 400 000 Ft és kamatai, járadék formájában havi 4000 Ft megfizetésére kötelezte az alperest. Ítéletének indokolásában kifejtette, az orvosszakértői vélemény alátámasztotta, hogy a gyermek önálló közlekedésre, illetve a tömegközlekedés igénybevételére nem képes, ezért szállítása csak személygépkocsival oldható meg. A marasztalás összegét általános kártérítés címén állapította meg arra figyelemmel, hogy a pontos összeg nem bizonyítható.

Az alperes fellebbezésében a hátralék összegét 100 000 Ft-ra kérte leszállítani, míg a járadék iránti keresetet elutasítani kérte. Véleménye szerint a felperesek nem tettek eleget bizonyítási kötelezettségüknek, elvárható lett volna tőlük, hogy a perindítást követően az üzemanyag-költségekről számlát kérjenek és ezzel igazolják a ténylegesen felmerült kiadásait. Utalt arra, az I. rendű felperes (**város 1**)-re költözött, a gyermek ott jár iskolába, emellett az I. rendű felperes a III. és a IV. rendű felperesek iskolába szállítása miatt is használ gépjárművet, így a felmerült költségeknek legfeljebb 1/4-e számolható el.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben előadták, a gyermeket **(város 1)**-en belül is szállítani szükséges, és az orvosi vizsgálatokra is **(város 3)**-ra kell szállítani, ami nyilvánvalóan költségnövekedést okoz. Tagadták, hogy az I. rendű felperes a III. és IV. rendű felpereseket is gépkocsival szállítja.

A felperes fellebbezésében a fentieken túlmenően támadta az elsőfokú ítélet perköltség viselésére vonatkozó rendelkezéseit, amelyeket a jogorvoslati kérelmében részletesen kifejtettek szerint kért megváltoztatni.

A fellebbezések **részben alaposak.**

A Kúria Pfv.III.20.796/2016/10. számú közbenső ítéletéből következően a folytatódó eljárásban az elsőfokú bíróságnak kizárólag a felperesek keresetének összecszerúságában kellett döntenie azzal, hogy az I. és a II. rendű felperesek az egészségkárosodottan született gyermek nevelésével, gondozásával kapcsolatos költségeik teljes egészében történő megtérítését kérhetik. A felperesek által kártérítési igényként érvényesített egyes tételeket illetően az ítéletábra álláspontja a következő:

Nemvagyoni kártérítés

A jogvita elbírálására irányadó Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (1959-es Ptk.) 355. § (1) bekezdése értelmében a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig ez nem lehetséges vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nemvagyoni kárát megtéríteni. A (4) bekezdés szerint kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nemvagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges. A magyar kártérítési jog a teljes kártérítés elvén alapszik, vagyis a kártérítés célja, hogy a károsultat olyan helyzetbe hozza, mintha a kár be sem következett volna. A nemvagyoni kár esetében a kártérítés mértékének meghatározását nehezíti, hogy az immateriális hátrány kiküszöbölése nem azzal egyenmű módon, hanem pénzben történik, másfelől a kár természetéből fakadóan annak mértéke - különösen pénzösszegben kifejezve - nem bizonyítható. Figyelemmel arra, hogy a nemvagyoni hátrányok igen sokfélék lehetnek és a konkrét tényállásokban változatos formákban és összefüggésekben jelennek meg, nem lehet általános iránymutatást adni az összecszerúság meghatározásához (az 1959-es Ptk. 355. §-ához fűzött Complex CD Jogtár Kommentár). Ebből következően a nemvagyoni kártérítés mértékét mindig az adott konkrét tényálláshoz kell igazítani. A bírói gyakorlat a nemvagyoni kártérítés mértékét befolyásoló tényezőként gyakorlatilag ugyanazokat a körülményeket értékeli, amelyek a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:52. § (3) bekezdésében - a nemvagyoni kártérítés helyébe lépett sérelemdíj összegének meghatározása tekintetében - már tételes jogi normaként is megjelentek. Figyelemmel van az eset körülményeire, különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására azzal, hogy a nemvagyoni kártérítés elsődleges céljának a kompenzációt tekinti, azaz hogy az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozásáról olyan vagyoni szolgáltatás nyújtásával gondoskodik, amely az elszenvedett sérelemért körülbelül egyenértékű másnemű előnyt nyújt.

A perbeli esetben a peradatokból egyértelműen megállapíthatóan a legsúlyosabb immateriális hátrány az I. rendű felperesnél mutatható ki, aki az egészségkárosodottan született gyermekét gyakorlatilag egyedül neveli, a gyermek gondozásával, nevelésével, megváltozott egészségügyi állapotával kapcsolatos nehézségek legnagyobb mértékben rá hárulnak. Miután a gyermek gyakorlatilag állandó felügyeletet, gondozást igényel, az ezzel kapcsolatos feladatok ellátása az I. rendű felperes életvitelét, kapcsolatait, szórakozási lehetőségeit szűk határok közé szorítja, s

folyamatos teherként nehezedik rá a gyermek kortársaihoz képest mutakozó nagyfokú elmaradottsága, a vele való kommunikáció, törődés, foglalkozás nehézsége, a jövője miatti aggodalom. A beszerzett pszichológus szakértői véleményekből megállapíthatóan az I. rendű felperesnél alakult ki a legnagyobb mértékű pszichés károsodás is, ezért az ő esetében a keresetben érvényesített 8 000 000 Ft összegű nemvagyoni kártérítés nem tekinthető eltúlzottnak, az I. rendű felperes fellebbezése ekörben alapos volt. Megjegyzi az ítéltábla ugyanakkor, a felperesek fellebbezéséhez csatolt egyedi bírósági döntések legfeljebb a nemvagyoni kártérítés nagyságrendjének meghatározásához nyújthatnak támpontot, mivel a fentiekben kifejtettekből következően a nemvagyoni kártérítés összegét mindig az adott konkrét ügy tényállásához, és az aktuálisan érintett felperesek személyéhez köthetően bekövetkezett immateriális hátrányhoz igazodóan kell megállapítani.

A II., a III. és a IV. rendű felperesek esetében az ítéltábla részben alaposnak találta az alperes és az I. rendű beavatkozó fellebbezését.

A IV. rendű felperes a gyermek születését követően rövid időn belül külön költözött, ebből következően a testvére gondozásával, ellátásával kapcsolatos feladatok is nyilvánvalóan kisebb mértékben terhelik, emellett nem kell folyamatosan szembesülnie testvére egészségkárosodásával, viselkedési zavarával, fejlődésbeli elmaradottságával, és nála mutatható ki a legkisebb mértékben a pszichés hátrány is. Az ő esetében ezért az ítéltábla eltúlzottnak találta az elsőfokú bíróság által megállapított 3 000 000 Ft-os nemvagyoni kártérítés összegét, ezért azt 1 000 000 Ft-ra szállította le. A II. rendű felperes esetében a nemvagyoni kártérítés mértékének meghatározásánál szintén figyelemmel kell lenni arra, hogy a felperesek hivatkozásával ellentétben életvitelszerűen külön lakásban él, míg foglalkozásából adódóan havonta mindössze néhány napot tartózkodik Magyarországon, s így nyilvánvalóan a gyermek gondozásában, ellátásában lényegesen kisebb mértékben tud részt venni, munkája és a gyermektől való távollét következtében a **(gyermek neve)** betegségéből eredő problémák nem nehezednek rá állandó teherként. Mindezt értékelve az ítéltábla a II. rendű felperest ért nemvagyoni hátrány kompenzálására 2 000 000 Ft-ot tartott megfelelő összegnek.

A peradatokból megállapíthatóan a perbeli gyermekek közül a III. rendű felperes dolgozta fel nehezebben testvére egészségkárosodását, nagyobb mértékű pszichés hátrány nála mutatható ki. Ezen túlmenően mivel édesanyjával - és testvérével - egy háztartásban él, nagyobb részben hárulnak rá **(gyermek neve)** gondozásával kapcsolatos feladatok, ezért indokolt az őt megillető nemvagyoni kártérítés mértékének a IV. rendű felperes javára megítélhez képest magasabb összegben való meghatározása, amit az ítéltábla 3 000 000 Ft-ban tartott reálisnak.

Vagyoni kártérítési igények

A felperesek vagyoni kártérítésként **(gyermek neve)** nevelésével, gondozásával, ellátásával ez idáig folyamatosan felmerült, és a jövőben is szükségképpen felmerülő költségeik megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Ezeknek a költségeknek a túlnyomó része azonban sem a múlt, sem a jövőre nézve nem határozható meg pontosan.

Az 1959-es Ptk. 359. § (1) bekezdése értelmében ha a kár mértéke - akár csak részben - pontosan nem számítható ki, a bíróság a károkozásért felelős személyt olyan összegű általános kártérítés megfizetésére kötelezheti, amely a károsult teljes anyagi kárpótlására alkalmas. Általános kártérítés megítélésére tehát akkor kerülhet sor, ha egészen bizonyos, hogy a károsultnak kára keletkezett, illetve teljes bizonyossággal előre tudható, hogy az a jövőben be fog következni, a kár mértéke azonban pontosan nem állapítható meg - akár csak részben is - a teljes körűen lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképpen sem. Az általános kártérítés az eset körülményeitől függően megállapítható egyösszegben, de járadék formájában is. A perbeli esetben az I. és a II. rendű felperesek vagyoni kártérítési igényüket az egyes tételek tekintetében egészen konkrétan, forint

meghatározva terjesztették elő a jövőre nézve járadék formájában is, annak ellenére, hogy a felmerült költségek, illetve a jövőbeni kiadások természetéből következően nyilvánvalóan azok mértéke egzakt módon nem állapítható meg. A gyermek gondozásával, nevelésével szükségképpen együtt járó kiadások jövőbeni összege, így az, hogy mennyit kell majd a ruházkodására, élelmezésére, játékokra, gyógyszerekre, pelenkára, tisztító- és tisztálkodószerekre költeni, nyilvánvalóan nem határozhatóak meg pontosan, ezért az e költségek jövőbeni felmerülésére figyelemmel fizetendő járadék megállapítása csak általános kártérítés formájában történhet. Az a tény, hogy a múltban a gyermekkel kapcsolatosan egyes költségek milyen összegben jelentkeztek, csak ahhoz nyújthatnak támpontot, hogy a jövőben felmerülő kiadások nagyságrendjét meg lehessen becsülni, azt azonban olyan konkrét formában, ahogy a kereset és részben az elsőfokú ítélet tartalmazza, nem lehet meghatározni. Az I. és a II. rendű felperesek az eddig felmerült költségeiket is csak részben tudták bizonyítani, önmagában az általuk csatolt fényképfelvételek, számlák, illetve a tanúvallomások vagy akár az általuk hivatkozott KSH tanulmány a követelt összeg teljeskörű bizonyítására nem alkalmasak. Egyetértett emellett az ítélőtábla az alperessel abban, hogy a **(gyermek neve)** számára szerzett ruhaneműk, játékok, egyéb eszközök részben a **(gyermek 2 neve)** nevű gyermeknél is felhasználhatók, így az ő nevelési, gondozási költségeit csökkentik. Ez pedig a káronszerzés tilalma folytán nem maradhat értékelés nélkül, s ilyenformán ugyancsak bizonytalanná teszi a **(gyermek neve)**-hez kapcsolható kiadások mint kár pontos összegének a meghatározását. Minderre figyelemmel az ítélőtábla - az alábbi kivételektől eltekintve - az I. és II. rendű felpereseknek egy összegben és járadék formájában fizetendő kártérítést egyaránt általános kártérítés formájában határozta meg. Az egyes vagyoni kártérítési igényeket illetően a következőkre kíván rámutatni:

I. Babakelengye költsége

Az ítélőtábla nem osztja az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a felperesek keresete e tétel kapcsán teljes egészében megalapozatlan. Köztudomású tényként elfogadható, hogy a gyermek születésével kapcsolatosan a szülőknél szükségképpen merülnek fel kiadások (pl. bababútor, kiságy, hordozó, babakocsi). Önmagában az a tény, hogy jelen esetben az egyik nagyszülő e költségek viseléséhez anyagi támogatást nyújtott, nem jelenti azt, hogy maguknak a felpereseknek a babakelengye beszerzése nem jelentett kiadást, különös tekintettel arra is, hogy a nagyszülő által nyújtott támogatás összege és jogcíme sem volt egyértelműen megállapítható. Figyelembe véve ugyanakkor, hogy a felperesek által becsatolt okiratok csak részben bizonyítják követelésük összecszerűségét, az ítélőtábla általános kártérítés címén 200 000 Ft erejéig találta megalapozottnak az I. és a II. rendű felperesek e címen előterjesztett követelését.

II. Babaruhák költsége

Az elsőfokú bíróság e tétel tekintetében a keresettel egyezően marasztalta az alperest, az ítélőtábla azonban részben alaposnak találta az alperesi fellebbezést, egyrészt mivel a felperesek keresete teljes körűen egyértelműen nem volt bizonyított, másrészt figyelembe vette azt a köztudomású tény, hogy a babaruhák többsége általában nem használódik el teljesen egy gyermekénél, így a **(gyermek neve)**-nek vásárolt holmik **(gyermek 2 neve)**-nél is felhasználhatók voltak. Ennek alapján általános kártérítés címén a hátralék összegét 500 000 Ft-ban, a havi járadékát 2019. január 1. napjától kezdődően 5000 Ft-ban állapította meg.

III. Élelmezési költség

Az alperes fellebbezésében a járadék összegét 13 000 Ft-ra, a hátralékát pedig 1 050 000 Ft-ra kérte leszállítani, azonban jogorvoslati kérelmében nem fejtette ki egyértelműen, hogy a felperesek kárenyhítési kötelezettségüknek mennyiben nem tettek eleget, illetve nem bizonyította, hogy a közgyógyellátás jogcímén milyen szolgáltatásokat lehetett volna ingyenesen igénybe venni. Az

ítélőtábla általános kártérítés címén elfogadhatónak találta a felperesek keresetében meghatározott összeget nagyságrendjét tekintve, ezért a havi járadék összegét 18 000 Ft-ban, a hátralékot 2 000 000 Ft-ban határozta meg azzal, hogy a járadék 2019. január 1. napjától kezdődően került meghatározásra.

IV. Tisztálkodószerek

Az ítéltábla e tételnél is utal az általános kártérítéssel kapcsolatban az előzőekben kifejtettekre. Mivel nem határozható meg egyértelműen az e címen felmerült kiadások összecszerúsége, a felpereseket ért kár kizárólag általános kártérítésként állapítható meg. Az ítéltábla a rendelkezésre álló bizonyítékokat a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 206. §-a alapján mérlegelve - alapulvéve a felperesek keresetében kifejtetteket is - a hátralék összegét 500 000 Ft-ban, a havi járadékot 2019. január 1-től 4000 Ft-ban állapította meg.

V. Ápolási, gondozási többletköltség

Az ítéltábla e tételnél is általános kártérítés jogcímen találta marasztalhatónak az alperest az alábbiakra figyelemmel:

Az elsőfokú bíróság ítéletét a felperes által hivatkozott KSH tanulmányra alapította azzal, hogy annak 1/4-ét ítélte meg a gyermekek számára figyelemmel. Az ítéltábla álláspontja szerint a károsodott gyermek gondozásának pénzbeli ellenértéke a követelés jellegénél, természeténél fogva nyilvánvalóan nem határozható meg egzakt módon, mint ahogyan az sem, hogy annak konkrét időszükséglete mennyi. A felperesek által hivatkozott KSH tanulmányban szereplő időtartam kizárólag egy elméleti időszükséglet lehet azzal a megjegyzéssel, hogy a tanulmány szerint ez 324 perc időtartamban egy háromgyerekes családra vetítetten lett meghatározva. Ebből következően a gyermekekénti kb. 5,5 óra 3 gyermekkel számolva napi 16,5 órás elfoglaltságot jelent, amely a fentiekől eltekintve is aggályosnak tekinthető. A tanulmányában meghatározott elméleti időszükséglet elfogadható egy tudományos célzatú dolgozatban vagy tanulmányban, azonban a felperesek keresete összecszerúságának konkrét alátámasztására nem alkalmas. Ebből következően az ügy összes körülményét mérlegelve, figyelembevéve a gyermekek számát, valamint a perbeli gyermek egészségügyi állapotát, önellátási képességének hiányát, az ítéltábla az alperes által elismert havi 20 000 Ft járadékot reálisnak minősítette, és az elsőfokú bíróság által megállapított járadék összegét erre az összegre szállította le. Figyelemmel arra, hogy az alperes fellebbezése az ítéletben hátralékként megállapított összeg leszállítására nem irányult, ezért azt az ítéltábla a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján nem érinthette.

VI. Háztartási humán erőforrás plusz költsége

Az ítéltábla egyetért az alperes fellebbezésében foglaltakkal abban, hogy mivel az I. és a II. rendű felperesek negyedik gyermeke a perbeli gyermek születését követő évben született - így korban igen közel állnak egymásnak -, a háztartási munkák elvégzése a két gyermek tekintetében nem választható el élesen egymástól. Ebből következően a követelés összecszerúsége sem bizonyítható teljes körűen, ezért az ítéltábla szintén általános kártérítés címén az alperes által elismert összegre, hátralékként 879 000 Ft-ra, míg havi járadékként 12 855 Ft-ra szállította le a marasztalás mértékét.

VII. Játékok, fejlesztési eszközök költsége

Az ítéltábla e tétel tekintetében mind a felperesek, mind az alperes fellebbezését alaptalannak találta. Az elsőfokú bíróság ítéletében helyesen alkalmazta az általános kártérítés szabályait és az általa megállapított összeg is mind a hátralék, mind a havi járadék tekintetében okszerű mérlegelés eredményeként lett meghatározva, annak felülbírálatára az ítéltábla nem látott indokot. A felperesek fellebbezése kapcsán kiemeli az ítéltábla, nyilvánvalóan nem különíthető el a perbeli

gyermek, valamint az I. és a II. rendű felperesek negyedik gyermeke által használt játékok beszerzésének indokoltsága abból a szempontból, hogy melyek azok, amelyek kizárólag (**gyermek neve**) fejlesztése miatt lettek megvásárolva. Értelemszerűen az sem határozható meg, hogy a jövőre nézve a felperesek konkrétan milyen összegeket fognak költeni kizárólag a perrel érintett gyermek gondozására és fejlesztésére, ezért a felperesek kártérítési igényüket kizárólag általános kártérítés címén igényelhetik. Az elsőfokú bíróság által megállapított 500 000 Ft egy összegű kártérítés és havi 5000 Ft-os járadék nem tekinthető sem eltúlzottnak, sem túl alacsonynak, azt az elsőfokú bíróság reálisan határozta meg.

VIII. Gyógyszerek, táplálékkiegészítők

Az ítélet tábla e tétel tekintetében is utal az előző pontban kifejtettekre azzal a kiegészítéssel, hogy a felperesek kizárólag olyan gyógyhatású készítmények megtérítését kérték, amelyek nem állnak okozati összefüggésben a gyermek genetikai betegségével, így arra közgyógyellátási térítés az 1990. évi III. tv. 50/A. § (8) bekezdéséből következően - mivel az nem a krónikus betegségéhez igazodó gyógyszerek költsége - nem vehető igénybe. E kiadások azonban egy hasonló korú gyermek gondozásával kapcsolatban szükségképpen felmerülnek, pl. lázcsillapítók, probiotikumok megvásárlása esetén. Az ítélet tábla ezért az elsőfokú bíróság által megállapított 300 000 Ft-os hátralék és havi 3000 Ft-os járadék felemelésére, illetve leszállítására, valamint a kereset elutasítására sem látott jogi indokot.

IX. I. rendű felperes jövedelemvesztése

A felperesek fellebbezési észrevételükben nem vitatták, hogy módosított keresetükben a járadék összegét 2019. január 1. napjától 58 925 Ft-ban kérték megállapítani, ezért alapos az alperes fellebbezése, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében a járadékot tekintve túlterjeszkedett a kereseti kérelmen. Ebből következően az ítélet tábla a járadék összegét 58 925 Ft-ra szállította le.

X. Rehabilitációs költségek

Az ítélet tábla egyetért a felperesek fellebbezési ellenkérelmében kifejtettekkel, amely szerint a DSGM terápia, valamint a gyógypedagógiai fejlesztések jellegüket tekintve nem tekinthetők azonosnak az alperes által hivatkozott gyermekjóléti szolgálat által biztosított egyéni és csoportos készségfejlesztéssel, ezért az alperes által benyújtott fellebbezést e tétel tekintetében alaptalannak találta. A DSGM terápia és a gyógypedagógiai fejlesztések indokoltsága az orvosszakértői vélemény alapján igazolt.

XI. Pelenka, papsitörő költsége

Az ítélet tábla e tétel vonatkozásában is utal a VII-VIII. pontban kifejtettekre az általános kártérítés indokoltságát illetően azzal a kiegészítéssel, az alperes nem bizonyította, hogy a felperesek kárenyhítési kötelezettségüknek nem tettek eleget, ezzel szemben a felperesek állították, hogy az igénybe vehető támogatást a pelenka költségeket illetően ténylegesen igénybe is vették, keresetük összecszerúságát ezt figyelembe véve munkálták ki. Ezen túlmenően pedig az alperes konkrétan nem jelölte meg, hogy a közgyógyellátás keretében pontosan milyen olyan jellegű támogatásra lettek volna jogosultak az I. és a II. rendű felperesek, amelyeket nem vettek igénybe.

XII. Látogatás, utazási költség

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen mérlegelve állapította meg általános kártérítésként a járadék összegét havi 4000 Ft-ban, figyelembe véve azt a körülményt is, hogy a perbeli gyermek tömegközlekedést nem tud igénybe venni, kizárólag személygépkocsival szállítható, ezért az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított hátralék leszállítására, illetve a járadék elutasítására irányuló alperesi fellebbezést nem találta alaposnak.

Részben megalapozott a felperesek fellebbezése az elsőfokú ítélet perköltség viselésére vonatkozó döntését illetően, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a pertárgyértéket. A Pp. 24. § (1) bekezdése szerint a pertárgy értékének megállapításánál a keresettel érvényesített követelés vagy más jog értéke irányadó. A (2) bekezdés értelmében a keresettel érvényesített követelés vagy más jog értékeként tartási vagy élelmezési követelés, egyéb járadék, más időszakos szolgáltatás vagy haszonvétel iránti perben a még teljesítendő valamennyi szolgáltatás értékét, de nem többet mint az egy évi szolgáltatás értékét kell alapul venni. Ezt figyelembe véve a pertárgyérték az I. rendű felperes esetében 11 384 063 Ft, a II. rendű felperesnél 9 018 123 Ft, a III. és IV. rendűeknél személyenként 4 000 000 - 4 000 000 Ft volt. Az elsőfokú ítéletet részben megváltoztató másodfokú határozat következtében az I. rendű felperes javára megítélt összeg - a perértékszámítás fent hivatkozott szabályai szerint - 9 245 360 Ft, a II. rendű felperesnél 2 384 000 Ft, a III. rendűnél 3 000 000 Ft, a IV. rendűnél 1 000 000 Ft. Ehhez képest az I. rendű felperes esetében indokolt a Pp. 81. § (2) bekezdésének alkalmazása, mivel követelése összességében nem volt eltúlzott, ezért a tényleges pernyertességi aránytól (81 %) eltérően az I. rendű felperes a teljes marasztalás összege után jogosult elsőfokú perköltségre. Ennek összege a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján 462 000 Ft + áfa összeg lenne, azonban az igen hosszú pertartamra, valamint az ügy bonyolultságára figyelemmel ezt indokolt kétszeresére felemelni a hivatkozott IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján. Ennek megfelelően az ítélet tábla az I. rendű felperesnek járó elsőfokú perköltség összegét 924 000 Ft + áfa összegben állapította meg azzal, hogy annak megfizetésére az alperes és a II. rendű alperesi beavatkozó egyetemlegesen köteles a Pp. 83. § (1) bekezdés második mondatának második fordulata alapján. Az ítélet tábla az I. rendű alperesi beavatkozó perköltség megfizetésére való kötelezésére nem látott indokot figyelemmel arra, hogy az eljárás során minden esetben az alperessel közös beadványokat terjesztettek elő, így a beavatkozással felmerült költségtöbblet az ő vonatkozásában nem állapítható meg.

A II. és IV. rendű felperesek 23, illetve 25 %-ban bizonyultak pernyertesnek, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelesek perköltség megfizetésére az alperesnek és a beavatkozóknak, míg a III. rendű felperes 75 %-ban pernyertes, így az I. rendű felperes kapcsán megjelöltekkel azonos indokok alapján állapított meg részére az ítélet tábla elsőfokú perköltséget.

Minderre figyelemmel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján.

A másodfokú eljárásban a fellebbezési pertárgyérték a felperesek oldaláról az I. rendű felperes esetében 8 796 515 Ft, a II. rendűnél 10 796 515 Ft, az alperes és az I. rendű alperesi beavatkozó fellebbezéséhez kapcsolódó pertárgyérték az I. rendű felperest érintően 8 481 911 Ft, a II. rendű felperesnél 5 384 617 Ft, a III. rendűnél 3 000 000 Ft, a IV. rendűnél 2 500 000 Ft. Az I. rendű felperes fellebbezése 2 000 000 Ft erejéig, a II. rendűé 100 000 Ft erejéig, míg az alperes fellebbezése az I. rendű felperes esetében 4 196 472 Ft, a II. rendűnél 1 660 240 Ft, a III. rendűnél 1 000 000 Ft, a IV. rendűnél 2 000 000 Ft erejéig bizonyult alaposnak. Ezen összegeket figyelembe véve a fellebbezési szakban az I., a II. és a IV. rendű felperesek pervesztessége a pernyertességüket meghaladó mértékű, míg a III. rendű felperes nagyobb arányban lett pernyertes, így a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte az ítélet tábla az I., II. és IV. rendű felpereseket az alperes és az I. rendű beavatkozó részére, míg az alperest és az I. rendű beavatkozót a III. rendű felperes részére másodfokú részperköltség fizetésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján számított ügyvédi munkadíj alapul vételével határozta meg. A felek jogorvoslati kérelme folytán felmerült, összesen 2 500 000 Ft fellebbezési

eljárási illetéket a felperesek személyes költségmentességére valamint az alperes illetékmentességére figyelemmel az állam viseli a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján.

Szeged, 2019. október 22.

Dr. Szeghő Katalin s.k.	Bálint Attila s.k.	. Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró